

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.71.525-538>

УДК 728.5

Кінайлюк Михайло Васильович,

аспірант кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд

Київського національного університету будівництва і архітектури

kinailiuk_mv-2022@knuba.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0000-2960-7365>

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ МОЛОДІЖНИХ ХОСТЕЛІВ У НІМЕЧЧИНІ НА ПОЧАТКУ XX СТОРІЧЧЯ

Анотація: у статті досліджується історія виникнення перших молодіжних хостелів. Аналізуються вплив соціальних, економічних та культурних факторів на їх формування. Висвітлюються особливості трансформації німецького суспільства протягом XIX - початку XX століття, що створило передумови для появи нових форм закладів тимчасового проживання. Прослідковуються тенденції втілення та розвитку фізичного виховання, активного відпочинку та доступного туризму у німецькому суспільстві. Відображення цих тенденцій виявляється в культурних та ідеологічних рухах, які сприяли популяризації пішохідного туризму. Ці рухи були однією з передумов формування концепції молодіжних хостелів. Розглядається процес становлення світогляду Ріхарда Ширрманна – німецького педагога, засновника перших молодіжних хостелів. Аналізуються його мотиви, що лежать в основі створення молодіжного хостела. Висвітлюється відкриття першого хостелу в Альтенах та його архітектурно-просторові рішення.

Ключові слова: хостел; молодіжний хостел; готель; міні-готель; архітектурне проектування; заклади тимчасового проживання; архітектура будівель і споруд; Ріхард Ширрманн.

Постановка проблеми. У процесі дослідження історії виникнення хостелів вимальовуються ключові тези, які формують загальну картину подій: німецький педагог Ріхард Ширрманн першим запропонував ідею молодіжного хостелу у 1909 році. Це сталося після того, як під час багатоденного походу з учнями їх застала буря і вони шукали місце для укриття. Ця ситуація надихнула Ширрманна на ідею створення молодіжного хостелу. Експериментальний хостел він облаштував у школі, потім у 1912 році він відкрив перший постійний молодіжний хостел в замку Альтени, а згодом заснував Німецьку асоціацію молодіжних хостелів – «Deutsches Jugendherbergswerk» (DJH). Ідея Ширрманна мала великий успіх: мережа молодіжних хостелів швидко поширилась всією

Німеччиною, у 1920-х роках рух молодіжних хостелів перетнув кордони Німеччини, а до 1933 року в країні функціонувало понад 2000 хостелів.

Однак, розуміючи сучасну концепцію хостелу, яка полягає в наданні житла у багатомісних номерах, людини, яка дивиться через призму сучасного сприйняття виникає низка запитань: до чого тут історія про те як викладач зі своєю групою потрапив у штормову погоду до виникнення нової форми закладів для тимчасового проживання? Чому у різних джерелах під час дослідження цієї історії особливо акцентується увага на походах або піших прогулянках? Чому перший молодіжний хостел з'явився саме у Німеччині? Які соціально-економічні передумови сприяли масовому поширенню молодіжних хостелів у країні, згодом і у світі? Відповіді на ці питання потребують занурення в контекст ситуації в Німеччині XIX-початку XX століття, аналізу процесів що відбувались у вигляді історичних, економічних та соціальних викликів.

Аналіз досліджень та публікацій за даною тематикою. Стаття опирається на вторинні джерела: наукові публікації вчених, які працювали з першоджерелами: автобіографіями, листуванням, рукописами, звітами та протоколами. Історична еволюція, становлення та розвиток закладів для тимчасового проживання, частиною яких є хостели, розглядається у статті Брідні Л. Ю. «Типологічна еволюція закладів тимчасового проживання». [1] У контексті дослідження соціально-економічних передумов виникнення закладів тимчасового проживання, аналогічний напрямок у вигляді дослідження соціальних передумов формування готельного господарства розглядається у дисертації «Методичні основи реконструкції типових готелів в Україні» [2].

Єва Краус досліджувала тему молодіжних хостелів у Німеччині [3, 4], написала дисертацію на тему «Німецька асоціація молодіжних хостелів та її синхронізація Гітлерюгендом» [5]. Перші два розділи дисертації стосуються безпосередньо даної теми: у першому розділі представлена біографія Ширрманна, аналізується історичний контекст, в умовах якого була запропонована ідея молодіжних хостелів, у другому досліджуються причина успіху молодіжних хостелів, їх швидкого розповсюдження за найкоротші терміни. У роботі проаналізовано велика кількість літописів окремих державних об'єднань, спогадів, публікацій. За словами автора, важливим джерелом для дослідження історії молодіжного хостелу є листування Ріхарда Ширрманна та Вільгельма Мюнкера, другої людини в історії створення хостелів.

У публікаціях Габрієлли Надь також досліджувалась тема молодіжних хостелів. У статті «Зв'язок між походами та молодіжними хостелами (1907-1933)» [6] висвітлюється історичний аналіз еволюції німецького руху молодіжних хостелів» описується процес формування та еволюції німецьких молодіжних хостелів, акцентується увага на зв'язку між формуванням хостелів

та поширенням походів. Стаття «Еволюція приватності в німецьких молодіжних хостелах» [7] досліджує як змінювалось поняття конфіденційності у хостелах с 1909 року по сьогодні. Зазначається, що в першому хостелі в замку Альтена не було приватності взагалі. У публікації «Роль батьків хостелів у Німеччині» [8] під терміном «батьки хостелів» маються на увазі не засновники хостелів – Ріхард Ширрманн та Вільгельм Мюнкер, а особи які індивідуально керували молодіжними хостелами, відповідали за створення неформальної атмосфери. Протягом 20 сторіччя простежується зміна ролі «батьків хостелів» - від старших друзів та наставників на початку сторіччя до сучасних менеджерів сьогодні. Цю тему також частково освічує Ніколас Пападогіанніс у своїй статті «В ногу з сучасністю: соціальний туризм і західнонімецькі організації молодіжних хостелів, 1950-1980-ті роки» [9].

Біографія Ріхарда Ширрманна досліджується в книгах Дункана М. Сімпсона «Ріхард Ширрманн: людина, яка винайшла молодіжні хостели» [10] та «Відкриті для всіх: Як молодіжні хостели змінили світ» [11].

Метою публікації є визначення соціальних та економічних передумов, які сприяли виникненню молодіжних хостелів, дослідження умов формування нової концепції закладів тимчасового проживання.

Основна частина У 1934 році, у своєму листі до нового керівника Німецької асоціації молодіжних хостелів, Ріхард Ширрманн назве імена людей, які вплинули на нього під час створення молодіжного хостелу: барон фон Штейн, Готліб Фіхте, Ернст Моріц Арндт, Фрідріх Людвіг Ян, Адольф Дамашке, Фрідріх Ніцше, Пол де Лагард, Юліус Лангбен, Х'юстон Стюарт Чемберлен.[5] На протязі XIX століття ці особи впливали на формування німецької самоідентичності, проте представляли різні ідеологічні напрями. Існує думка, що деяких із них Ширрманн вписав через політичні мотиви, адже нацисти були при владі вже рік: частина з них дотримувались в тому числі архінаціоналістичних, антисемітських поглядів, а останній з перелічених осіб взагалі запропонував расистську концепцію, на яку опирались нацисти. Ширрманн пов'язав усі ці прізвища у логіці загального ідеологічного впливу на створення молодіжного хостел. І деякі з них справді відіграли певну роль у цьому процесі.

На початку XIX століття Німеччина не була єдиною державою, а складалася з численних князівств, герцогств, королівств та вільних міст, які були частиною Священної Римської імперії, яка, внаслідок дій Наполеона, розпадеться у 1806 році. Відсутність єдиного ринку, різні грошові системи, численні митні кордони – все це гальмувало розвиток промисловості та торгівлі, а також загалом уповільнювало економічне зростання. Окупація французами німецьких територій була важливим чинником у формуванні ідеї об'єднаної Німеччини. Фіхте у своїх «Промовах до німецької нації» закликав німців до культурного та

духовного відродження, Арндт у своїх публікаціях поширював ідеї національної єдності та боротьби проти французького панування, а фон Штейн провів адміністративні й військові реформи та сприяв залученню населення до визвольних війн.

Але особливо слід приділити увагу Фрідріху Людвігу Яну, «батьку німецької гімнастики». Педагог, німецький патріот, прибічник національного відродження Німеччини, він пропагував у своїх працях об'єднання німецьких земель у єдину державу, з власним монархом, парламентом та конституцією. [5] Для досягнення цієї мети необхідно було створення народної армії, яка скрадатиметься з ідейних, патріотично-налаштованих та фізично-підготовлених солдат. В цій логіці Ян почав популяризувати ідеї фізичного виховання, в 1811 році він відкрив перший гімнастичний майданчик у Берліні. Важливо зазначити, що ходьба, походи на велику відстань були також невід'ємним компонентом цієї концепції національного виховання. [6] Ян і його солдати бились проти французів у 1813 році, на завершальному етапі Наполеонівських війн. На тлі перемоги над французами ідеї Яна популяризувались і почали ширитись територіями німецьких земель. Почали відкриватись гімнастичні товариства, у 1818 році в Пруссії їх буде відкрито більше ста. Але весь цей ентузіазм спаде: німці не отримали об'єднаної держави, про яку мріяли. Ніхто із союзників не був зацікавлений у появі нової сильної держави у центрі Європи. Замість цього вони створили компромісний варіант – Німецький союз, слабку конфедерацію з 39 держав. Проте добили національний рух не зовнішні фактори, а внутрішні. Німецький уряд розпочав боротьбу з революційними, націоналістичними та ліберальними рухами. Ян буде поміщений під домашній арешт, його гімнастика заборонена, гімнастичні заклади закриті. На цьому закінчується перший етап німецького національного руху. Він не був знищений, проте репресії загальмували його розвиток.

В описаний період німецькі князівства були переважно аграрними країнами: більшість населення проживало в сільській місцевості, економіка базувалася на сільському господарстві, ремісничому виробництві, мануфактурах. Проте з 1830-х років розпочинається поступова індустріалізація, починаються будуватись перші залізниці, митні бар'єри між багатьма німецькими країнами було скасовано, що сприяло економічному об'єднанню, у 1840-х-1860-х роках починається розвиватись важка промисловість. Залишалися політичні кроки для об'єднання. Їх реалізацію взяв на себе Бісмарк, який завершив складний військовий, економічний та політичний процес, що тривав десятиліттями, а вирішальну роль у ньому відіграли об'єднавчі війни, які розпочала Пруссія у 1860-х роках. Результатом цих подій стало утворення централізованої держави, яка в короткі терміни перетворилася на одну з найрозвиненіших країн світу. Вона

досягла лідерства у важкій промисловості, хімічному виробництві, електротехніці та машинобудуванні. Її армія стала однією з найсильніших в Європі. Німеччина також стала одним із центрів наукового прогресу, випереджаючи багато європейських держав у галузях медицини, фізики та інженерії. Водночас у колоніальній політиці, фінансовому секторі та військово-морських технологіях вона все ще поступалася Британії та Сполученим Штатам. Проте, дійсно вражаючий ривок в історії Німеччини виглядає бездоганим сьогодні зі сторінок підручників, але стрімкий розвиток економіки та промисловості є також причиною стрімкого росту соціальних та економічних проблем. Прискорена індустріалізація означала значне зростання кількості робочих місць. У країні розпочалась швидка урбанізація, розширення міської інфраструктури. Більшість населення працювало по 14-16 годин на день, 6 днів на тиждень. [6] Для робітників будували житло, «квартирні бараки» [5] - тісні споруди, щільно забудовані вздовж вулиць великих міст, що по умовам проживання нагадували казарми або самі ж бараки. Таким чином люди жили в жахливих умовах, в тісних, темних приміщеннях із затхлим повітрям, маючи час тільки на працю, їжу на сон, без будь-якого дозвілля. [6] В описуваних умовах очевидно була відсутність гігієни, що провокувало високий відсоток хвороб, епідемій, висока смертність, в тому числі і дитяча. Результатом цього був важкий моральний стан суспільства, як наслідок – масове зловживання алкоголю та розповсюдження злочинності. До того ж поява великої кількості робочих міст підбадьорювала людей залишати села і переїжджати в міста, і, як наслідок, ціни на нерухомість – описані вище щільно заселені будинки - зростали. [5]

Описана ситуація підштовхувала багатьох громадян шукати способи послаблення впливу цих негативних наслідків на себе і на суспільство в цілому. Почали з'являтися рухи за реформування життя. Частина з них пропагувало повернення до природного способу життя, природної медицини і т. д. Але у іншій частини зростав попит саме на дозвілля та активний відпочинок у природному середовищі. [6] Тому, після висвітлення загальної картини ситуації в Німеччині на протязі XIX століття повернемося до теми дозвілля та туризму в цих умовах.

Після арешту Яна та протяжної перерви у десятиліття, у 1860-ті роки шанувальники Яна створили Німецьку гімнастичну спільноту. [6] Починають відкриватися туристичні та гірські клуби, в тому числі Німецько-Австрійський альпійський клуб у 1869 році. В цих закладах були путівники, туристичні карти та спеціальні газети, розмічались та прокладались гірські маршрути, будувались спеціальні будинки або хати на гірських хребтах. Звіти про мандрювання у цих клубах привернули увагу суспільства і почали залучати все більше і більше людей, проте в основному з вищого класу, частково – з середнього.

Як відповідь, почали виникати аналогічні клуби, тільки для нижчого класу. Це були робітники, міщани, селяни. Рух «Naturfreunde» («Друзі природи») був створений щоб задовольнити попит цих верств населення. Він був створений у 1895 році у Відні, австрійським соціалістом Георгом Шмідтом. Він, як і згадані його сучасники, бачив у туризмі, походах, піших прогулянках спосіб боротьби з урбанізацією, негативними наслідками індустріалізації, а також соціальною нерівністю. «Naturfreunde» був відповіддю альпійським клубам, які були доступні виключно для заможних верств населення. Учасники вважали себе частиною соціалістичного робочого руху, мали чітку соціалістичну ідеологію, проте діяли вони здебільшого аполітично [5]: організовували походи, екскурсії, спортивні заходи, проводили лекції з природознавства, публікували праці на цю ж тему, хоча вони також проводили політичні зібрання, де підіймали тему соціальної справедливості, що викликало критику еліт. «Naturfreunde» у відповідь на туристичні будинки альпійських клубів створили альтернативу – власні дешеві туристичні притулки для робітників, «будинки Naturfreunde».

Wandervogel («Перелітні птахи») був першим організованим туристичним рухом у Німеччині, заснований у 1896 році учителем середньої школи Германном Гофманном. Його мета полягала у створенні альтернативної системи виховання підлітків. Wandervogel був більш культурним рухом, на відміну від соціалістичного Naturfreunde. Він також критикував негативний вплив індустріалізації та урбанізації, базувався на ідеях природного життя та свободи. Його учасниками була молодь з заможних сімей та середнього класу. Вони ходили в довгі походи, вивчали природу та культуру своєї країни. Wandervogel так і залишився розрізненим рухом. [12]

Студенти підхопили цю хвилю – у 1884 році Гвідо Роттером був заснований перший студентський гуртожиток – «Studenten- und Schülerherbergen.»

Світогляд Ріхарда Ширрманна також формувався під впливом вищеописаних умов життя німецького соціуму. Він також вважав, що порятунок німецького суспільства полягає у поверненні до природи, та культурних традицій німецького народу. Сам Ширрманн народився 15 травня 1874 року в Східній Пруссії у родині сільського вчителя. Своє дитинство він провів на природі, згодом отримав педагогічну освіту і почав працювати вчителем у школах. Його двічі виключали з навчальних закладів через конфлікти, проте через нестачу вчителів він зміг продовжити кар'єру. Ще будучи молодим педагогом Ширрманн формував власні методи навчання, наприклад проводив уроки на повітрі. Проте у 1901 році він переїхав до Гельзенкірхена, індустріального міста. Тут він вперше і відчув на собі наслідки урбанізації, що його шокувало. У 1903 році він переїхав до невеликого міста Альтени. Там він почав поступово інтегрувати свої ідеї активного навчання через походи, або піші

прогулянки. Він вважав, що вони мають стати невід'ємною частиною навчального процесу. Адміністрація та вчителі не підтримували його, проте Ширрманн був непохитний. Він наполегливо впроваджував цю ідею серед своїх учнів, організовуючи багатоденні походи, де поєднував фізичну активність, історію, навчанням природничі науки, географію, виховував дисципліну та сплаченість.

«Прогулянки» в розумінні Ширрманна – походи на великі відстані в природну місцевість зі складним рельєфом, терміном на декілька днів. Він наголошував що прогулянки на невеликі відстані до найближчого місця призначення є показовим самонавіюванням, в якому сенсі навіть небезпечним, оскільки імітує дію, але не приносить користі, є комфортними, «м'якими». [5, 6]. Інша справа - походи які пропагував Ширрманн, адже вони, за його баченням, зроблять майбутнє покоління нації сильним, здоровим, здатним орієнтуватися в складній місцевості. Ці походи, за словами Ширрманна, сприяють покращенню як індивідуально здоров'я кожного учасника, так і колективно сприяє «злиттю» нації, «згладжує» тодішні класові відмінності [6].

Вважається, що остаточним кроком до створення хостелів була ситуація, коли 26 серпня 1909 року під час походу з учнями з Альтени до Аахена в Брельталі група потрапила під сильну грозу та була змушена шукати притулок у школі. Фермери відмовились надати житло, вони ледве змогли знайти укриття в школі в Брьолі поблизу Хеннефа – директор погодився надати їм класну кімнату для ночівлі. [5, 6, 13] Через чотири роки Ширрманн напише про це: «Я лежав без сну і думав про те, що школи по всій Німеччині цілком могли б використовуватися для розміщення під час канікул... У селах, розташованих у мальовничих місцевостях для пішохідних прогулянок, можна було б створити дружні «молодіжні хостели», розташовані на відстані денного переходу один від одного, щоб приймати всіх молодих німців, які люблять ходити пішки.» [6]

Проте, у роботі Еви Краус [5] зазначається, що є сумніви стосовно хронології подій, описаних Ріхардом Ширрманном. Він пише що ідея прийшла йому в ніч 26 серпня 1909 року, коли він ховався від шторму зі своєю групою. Вказується, що насправді шторм був 28 серпня, а ще у травні того ж року він уже офіційно пропонував використовувати шкільні приміщення як хостели, що свідчить про більш раннє формування цієї концепції.

Початкова ідея полягала у створенні найпростіших гуртожитків у школах, з солом'яними ліжками. [5] Ширрманн писав: «Кожне місто і майже кожне село має свою початкову школу, у якій під час канікул є порожні кімнати, які чекають, щоб їх перетворили на гуртожиток (молодіжний хостел) і їдальню для дітей, які люблять мандрувати» [13]. Він почав налагоджувати співпрацю зі шкільною адміністрацією та вчителями, щоб використовувати шкільні класи під канікул як

приміщення хостелів. Проте не завжди вдавалось отримати їх схвалення. Тоді Ширрманн спробував популяризувати ідею створення мережі молодіжних хостелів через статті у освітніх журналах, але там відмовлялись публікувати це. Вони апелювали тим, що використання шкільного класу як приміщення молодіжного хостелу, знецінить роботу викладача, відкине його на століття назад, коли викладачі по суті виконували роль наглядча або сторожа. Проте Ширрманн не полишав спроб і досяг свого: статтю опублікували в кельнській щоденній газеті. В своїй статті Ширрманн апелював здоров'ям німців як основною метою створення мережі молодіжних хостелів, пов'язав це з необхідністю прогулянок, здорового сну, відмови від алкоголю і нікотину, і навіть підняв військову тему. Ширрманн не бачив хостели якось пов'язаними з військовою справою, проте шукав підтримки, фінансування в тому числі і там, орієнтуючись на формуючі тенденції в державі: через можливе наближення війни імператор, уряд та військове керівництво були зацікавлені у фізично-підготовлених молодих солдатах. [5] Але і без цього стаття була успішною – Ширрманн почав отримувати безліч відгуків від однодумців зі всієї країни. Вже через рік з'явилися близько десяти «молодіжних хостелів». Вони розташовувались в класних кімнатах, спортивних залах, притулках та сараях. [6]

У 1910 році Ширрманн звернувся до гірського клубу Зауерланд з проханням про фінансову підтримку для створення молодіжних хостелів для молодших школярів, але отримав відмову. [6] Проте в 1911 році він все ж таки знайшов свою аудиторію: заручився підтримкою Німецького центрального комітету сприяння народним та молодіжним іграм у Дрездені.

Це і призвело до ключового кроку вперед: у 1912 році Ріхард Ширрманн зміг добитися того, щоб перенести молодіжний хостел зі школи Натте до замку Альтена (Рис. 1). Хостел був розташований у підвалі. Він є першим молодіжним хостелом, оскільки минулі були все ж більш експериментальні. Цього ж разу це не було тимчасове використання класів та спортивних залів, це був перший постійний хостел. Якщо сьогодні молодіжні хостели пропонують чисельні окремі кімнати для проживання на 4 осіб, то в хостелі 1912 року були дві кімнати з масивними, триярусними ліжками (Рис. 2), багатофункціональне приміщення, яке відігравало роль загальної кімнати, проте можна припустити що це приміщення відігравало роль столової, можливо і залу для зборів (Рис. 3), кухня, мийна та душова. [14] З 1912 року тут спочатку було 15 ліжок, пізніше 48 [15], судячи з фотоматеріалів, вони вже були і двоярусні (Рис. 4). Була можливість готувати їжу та прати. [6] Порівнюючи з сучасними хостелами, окрім місткості слід зазначити і самі умови: ліжка були дуже вузькими, особистого простору в трьохярусних ліжках дуже мало, люди накривались вовняними ковдрами,

повітря в підвалі було затхлим. [14] Не дивлячись на це, в ті часи це були задовільні умови.

Рис. 1. Зовнішній вигляд замку Альтени [16]

Рис. 2. Трьохярусні ліжка. [17]

Рис. 3. Багатофункціональне приміщення [18]

Рис. 4. Двоярусні ліжка. [19]

Термін «молодіжний хостел» використовується на протязі статті постфактум, оскільки в той час назва постійно змінювались: у 1910 році – «Volksschule»(початкова/народна школа), у 1911 – «гуртожитки (хостели) німецьких студентів, у 1912 – «гуртожиток (хостел) для молоді», нарешті у 1913 – «молодіжний хостел».

Таким чином, перший молодіжний хостел у замку Альтени розпочинає історію хостелів загалом. Мова про проектування окремих молодіжних хостелів з власними вимогами про проживання поки не йшла.

Висновки. Відповідаючи на питання, чому молодіжні хостели з'явилися саме у Німеччині, можна припустити, що це є наслідком низки політичних,

соціальних і економічних процесів, таких як об'єднання держави, індустріалізація та урбанізація. Тисячу років німецькі землі були територією десятків, а іноді і сотень держав. Тепер Німеччина всього за декілька десятиліть пройшла процес об'єднання, розпочала трансформацію усіх сфер життя у вигляді індустріалізації, урбанізації, модернізації соціальної структури, держава у скорому темпі намагалася наздогнати інші колоніальні імперії у боротьбі за світовий вплив та ресурси.

Формується наступний ланцюг подій: описана ситуація в країні призводить до певної соціальної кризи, яка з'явилась через негативні наслідки індустріалізації та швидкої урбанізації. В різних частинах країни громадяни починають шукати способи вирішення цієї проблеми. Очікувано, що їх тягне в протилежний рух – до природи. Формується образи активного відпочинку та фізичної активності як протиположності життю у великому місті, яке у багатьох почало асоціюватися з тісністю, перенаселенням, брудом. Виникають гірські клуби та громадські рухи, які мають більш-менш схожу мету, проте різні ідеологічно та соціально. Ріхард Ширрманн переслідував ту саму мету, що і вони: його цікавила саме фізична активність у вигляді походів, а молодіжні хостели він початково використовував як інструмент. Його головною метою було поширення пішого туризму, сприяння його популяризації. Молодіжні хостели повинні були бути однією зі складових самих прогулянок, доповненням, які роблять їх більш безпечними. Але, як відомо, ця ідея переросла у глобальний рух молодіжних хостелів, який став набагато більшим, ніж просто підтримка пішого туризму.

Унікальність його ідеї на початковому етапі полягає не в створенні простору для тимчасового перебування для молодих людей – як ми побачили, такі заклади вже існували. Забезпечення проживання будь-якої особи, незалежно від її соціального походження робить його ідею особливою. Це, за думкою Ширрманна, сприяло б внутрішній єдності німців. На відміну від інших рухів та попри всі складнощі, що поставали перед ним, Ширрманн зміг закріпити успіх та розвинути свою ідею, оскільки він був мотивований, переконаний у своїй ідеї, настирливий, підприємливий, вмів встановлювати зв'язки та шукати фінансування, а його ідеї побічно відповідали запиту країни. Це пояснює чому поява молодіжного хостелу була закономірною відповіддю на соціальні виклики того часу.

Список літератури:

1. Брідня Л. Ю. Типологічна еволюція закладів тимчасового проживання. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*, 2023. Вип. № 67. С. 181–202. DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.181-202>

2. Брідня Л. Ю. Методичні основи реконструкції типових готелів в Україні. Дисертація канд. архітектури: 18.00.02, Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ, 2014. 200 с.
3. Kraus E. Jugendherbergen // Historisches Lexikon Bayerns. 17.06.2013. URL: <http://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Jugendherbergen> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)
4. Kraus E. Die "Adolf-Hitler-Jugendherberge" in Berchtesgaden // Zeitschrift für bayerische Landesgeschichte. 2007. Т. 70, № 3. Р. 887–910. URL: <https://daten.digital-sammlungen.de/0007/bsb00079176/images/index.html?fip=193.174.98.30&id=00079176&seite=171> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)
5. Kraus E. Das Deutsche Jugendherbergswerk und seine Gleichschaltung durch die Hitlerjugend (1909–1933): дис. д-ра філос. наук: 18.00.02 / Universität Paderborn. Paderborn, 2011. 352 р. (німецькою)
6. Nagy G. The nexus between hiking and youth hostels (1907–1933): A historical analysis of the evolution of the German youth hostel movement // Journal of Outdoor Recreation and Tourism. 2018. Vol. 23. P. 59–66. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jort.2018.07.006> (англійською)
7. Nagy G. The evolution of privacy in German youth hostels // Journal of Hospitality and Tourism Management. 2016. Vol. 29. P. 184–188. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2016.09.003> (англійською)
8. Nagy G. Youth hostel parents in Germany // Annals of Tourism Research. 2016. Vol. 57. P. 272–274. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.11.015> (англійською)
9. Papadogiannis N. “Keeping with Contemporary Times”: Social tourism and West German youth hostel organizations, 1950s–80s // Journal of Contemporary History. 2016. Vol. 51, № 3. P. 660–687. URL: <http://www.jstor.org/stable/44504002> (англійською)
10. Simpson D. M. Richard Schirrmann: The man who invented youth hostels. – Independently published, 2017. 63 p. ISBN 978-1549513336. URL: <https://www.amazon.com/Richard-Schirrmann-invented-youth-hostels/dp/1549513338> (англійською)
11. Simpson D. M. Open to all: How youth hostels changed the world / foreword by James Blake. Independently published, 2020. 319 p. ISBN 979-8671031706. URL: <https://www.amazon.com/Open-All-youth-hostels-changed/dp/B08LNLBZ6W> (англійською)
12. Rappe-Weber S. Wandervogel // Historisches Lexikon Bayerns. 21.02.2017. URL: <https://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Wandervogel> (німецькою)
13. Hartleb D. Burg Altena – die älteste Jugendherberge der Welt // evangelisch.de. 29.06.2014. URL: <https://www.evangelisch.de/inhalte/95540/29-06-2014> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)

14. Thiel T. 100 Jahre Jugendherbergen: Zum Schlafen in den Keller // Der Spiegel. 04.03.2009. URL: <https://www.spiegel.de/fotostrecke/100-jahre-jugendherbergen-fotostrecke-108037.html> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)
15. Eröffnung der Jugendherberge auf Burg Altena // LWL Portal Westfälische Geschichte. URL: https://www.lwl.org/westfaelische-geschichte/portal/Internet/finde/langDatensatz.php?urlID=840&url_tabelle=tab_chronologie (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)
16. Kirste R. Altena Castle – World Youth Hostel and the poet Anton Wilhelm Florentin von Zuccalmaglio. 2020. URL: https://www.academia.edu/44435384/Altena_Castle_World_Youth_Hostel_and_the_poet_Anton_Wilhelm_Florentin_von_Zuccalmaglio (дата звернення: 03.03.2025). (англійською)
17. Burg Altena [Електронний ресурс]. URL: <https://www.nrw-tourismus.de/kulturpaekchen/burg-altena> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)
18. bertiontour. Erste Jugendherberge der Welt (1912) Burg Altena [Фотографія] [Електронний ресурс]. URL: <https://www.fotocommunity.de/photo/erste-jugendherberge-der-welt-1912-burg-bertiontour/19136953> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)
19. bertiontour. Erste Jugendherberge der Welt (1912) Burg Altena [Фотографія] [Електронний ресурс]. URL: <https://www.fotocommunity.de/photo/erste-jugendherberge-der-welt-1912-burg-bertiontour/19136108> (дата звернення: 03.03.2025). (німецькою)

References

1. Bridnia, L. (2023). Typological evolution of temporary accommodation facilities. *Current Problems of Architecture and Urban Planning*, (67), 181–202. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.181-202> (in Ukrainian)
2. Bridnya, L. (2014) *Metodychni osnovy rekonstruktsii typovykh hoteliv v Ukraini* [Methodical foundations of reconstruction of typical hotels in Ukraine] - Dissertation of candidate of architecture. 200 p. (in Ukrainian)
3. Kraus, E. (2013, June 17). Jugendherbergen. *Historisches Lexikon Bayerns*. Retrieved March 3, 2025, from <http://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Jugendherbergen> (in German)
4. Kraus, E. (2007). Die "Adolf-Hitler-Jugendherberge" in Berchtesgaden. *Zeitschrift für bayerische Landesgeschichte*, 70(3), 887–910. Retrieved March 3, 2025, from <https://daten.digital-sammlungen.de/0007/bsb00079176/images/index.html?fip=193.174.98.30&id=00079176&seite=171> (in German)
5. Kraus, E. (2011). *Das Deutsche Jugendherbergswerk und seine Gleichschaltung durch die Hitlerjugend (1909–1933)* [Doctoral dissertation, Universität Paderborn]. 352 p. (in German)

6. Nagy, G. (2018). The nexus between hiking and youth hostels (1907–1933): A historical analysis of the evolution of the German youth hostel movement. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 23, 59–66. <https://doi.org/10.1016/j.jort.2018.07.006> (in English)
7. Nagy, G. (2016). The evolution of privacy in German youth hostels. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 29, 184–188. <https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2016.09.003> (in English)
8. Nagy, G. (2016). Youth hostel parents in Germany. *Annals of Tourism Research*, 57, 272–274. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.11.015> (in English)
9. Papadogiannis, N. (2016). “Keeping with Contemporary Times”: Social Tourism and West German Youth Hostel Organizations, 1950s–80s. *Journal of Contemporary History*, 51(3), 660–687. <http://www.jstor.org/stable/44504002> (in English)
10. Simpson, D. M. (2017). Richard Schirrmann: The man who invented youth hostels. Independently published. URL: <https://www.amazon.com/Richard-Schirrmann-invented-youth-hostels/dp/1549513338> (in English)
11. Simpson, D. M. (2020). Open to all: How youth hostels changed the world (J. Blake, Foreword). Independently published. URL: <https://www.amazon.com/Open-All-youth-hostels-changed/dp/B08LNLBZ6W> (in English)
12. Rappe-Weber, S. (2017, February 21). Wandervogel. *Historisches Lexikon Bayerns*. Retrieved March 3, 2025, from <https://www.historisches-lexikon-bayerns.de/Lexikon/Wandervogel> (in German)
13. Hartleb, D. (2014, June 29). Burg Altena – die älteste Jugendherberge der Welt. *evangelisch.de*. <https://www.evangelisch.de/inhalte/95540/29-06-2014> (in German)
14. Thiel, T. (2009, March 4). 100 Jahre Jugendherbergen: Zum Schlafen in den Keller. *Der Spiegel*. <https://www.spiegel.de/fotostrecke/100-jahre-jugendherbergen-fotostrecke-108037.html> (in German)
15. Landschaftsverband Westfalen-Lippe. (n.d.). Eröffnung der Jugendherberge auf Burg Altena. *LWL Portal Westfälische Geschichte*. https://www.lwl.org/westfaelische-geschichte/portal/Internet/finde/langDatensatz.php?urlID=840&url_tabelle=tab_chronologie (in German)
16. Kirste, R. (2020). Altena Castle – World Youth Hostel and the poet Anton Wilhelm Florentin von Zuccalmaglio. *Academia.edu*. https://www.academia.edu/44435384/Altena_Castle_World_Youth_Hostel_and_the_poet_Anton_Wilhelm_Florentin_von_Zuccalmaglio (in English)
17. Burg Altena. (n.d.). NRW Tourismus. Retrieved March 3, 2025, from <https://www.nrw-tourismus.de/kulturpaeckchen/burg-altena> (in German)
18. bertiontour. (n.d.). Erste Jugendherberge der Welt (1912) Burg Altena [Photograph]. *Fotocommunity*. Retrieved March 3, 2025, from <https://www.fotocommunity.de/photo/erste-jugendherberge-der-welt-1912-burg-bertiontour/19136953> (in German)

19. bersiontour. (n.d.). Erste Jugendherberge der Welt (1912) Burg Altena [Photograph]. Fotocommunity. Retrieved March 3, 2025, from <https://www.fotocommunity.de/photo/erste-jugendherberge-der-welt-1912-burg-bersiontour/19136108> (in German)

Abstract

Mykhailo Kinailiuk, Postgraduate student of the Department of Architectural Design of civil buildings and structures. Kyiv National University of Construction and Architecture.

Socio-economic preconditions for the emergence of youth hostels in Germany in the early twentieth century

The article explores the history of the emergence of the first youth hostel. It analyzes the influence of social, economic, and cultural factors on the formation of youth hostels. The transformation of German society, which created the prerequisites for the emergence of new forms of temporary accommodation, is highlighted. The study traces the trends in the development of physical education, active recreation, and affordable tourism in German society. The reflection of these trends is evident in cultural and ideological movements that contributed to the popularization of hiking tourism. These movements served as a prerequisite for the formation of the concept of youth hostels. The process of shaping Richard Schirrmann's worldview is examined, along with an analysis of his motives that underpinned the creation of the youth hostel. The opening of the first hostel in Altena and its architectural and spatial solutions are also highlighted.

In the process of researching the history of the emergence of hostels, well-known theses emerge that shape the general picture of events: the German educator Richard Schirrmann was the first to propose the idea of a youth hostel in 1909. This happened after he led a hike with his students and was caught in a storm and thunderstorm. He set up the first experimental hostel in a school, and later, in 1912, he opened the first youth hostel in Altena Castle. Subsequently, he founded the German Youth Hostel Association – *Deutsches Jugendherbergswerk* (DJH). Schirrmann's idea was highly successful: the network of youth hostels quickly spread throughout Germany, the youth hostel movement crossed Germany's borders in the 1920s, and by 1933, more than 2,000 hostels were operating in the country.

However, understanding the modern concept of a hostel, which involves providing accommodation in shared dormitory-style rooms, raises a number of questions for a contemporary observer who views this history through the lens of today's perceptions. How are hiking trips connected to hostels? Why was a simple schoolteacher, rather than state or commercial structures that would seemingly benefit financially from such an initiative, the one to create the first youth hostel? What socio-economic factors contributed to the mass spread of youth hostels in Germany and later worldwide? Answering these questions requires delving into the context of Germany in the 19th and early 20th centuries and analyzing the historical, economic, and social challenges that shaped these developments.

Keywords: hostel; youth hostel; hotel; mini-hotel; architectural design; temporary accommodation facilities; architecture of buildings and structures; Richard Schirrmann.